

25.9.2025

**Työ- ja elinkeinoministeriölle****Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain kumoamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (Dnro: VN/20373/2025)**

Tehy vastustaa esitystä työneuvoston lakkauttamisesta kaikilta osin ja yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen eriävässä mielipiteessä ja lausunnoissaan esittämiin näkemyksiin esityksen sisällöstä ja vaikutuksista.

**Yleiset kommentit**

Esitysluonnoksesta ei ilmene, millä perusteella juuri työneuvosto on valikoitunut lakkautuslistalle kaikkien muiden TEM:n hallinnonalan virastojen ja laitosten joukosta.

Esitysluonnoksen mukaan työneuvoston toimintamenot vuositasolla ovat noin 200 000 euroa, joka on koko TEM:n hallinnonalan budjetista 0,005285 prosenttia.

Esitysluonnoksen valmistelu on ollut ala-arvoista palkansaajakeskusjärjestöjen eriävässä mielipiteessä ja lausunnoissa esitetyin perustein. Menettely on ilmeisessä ristiriidassa ILO:n sopimus Nro 144 kolmikantavaatimuksen kanssa.

Työneuvosto on ollut matalan kynnyksen oikeussuojakeino kaikista tulkinnallisimmissa työläinsäädännön kysymyksissä. Oikaisuvaatimusmenettelyn säilyttämistä työneuvostossa puoltavat myös käsittelyn nopeus, tuomioistuinten kuormittamisen välttäminen ja prosessin vähäiset kustannukset. Työneuvosto on ollut käsittelemiensä asioiden määrä ja laatu huomioiden kustannustehokas myös valtion talouden kannalta, kun voidaan arvioida, että työneuvoston lausunnot ovat osaltaan selkeyttäneet oikeustilaa, voineet vähentää tuomioistuimissa käsiteltyjen riita-asioiden määriä ja antaneet suosituksen tasoista lain tulkinnan ohjausta riitojen osapuolille ja myös tuomioistuinten jäsenille.

Jos työtuomioistuin lakkautetaan, tällä on väistämättä merkitystä sille, miten voidaan huolehtia työläinsäädäntöjen vaikeiden tulkintakysymysten esiintulosta suomalaisen oikeudelliseen keskusteluun ja saada noihin tulkintakysymyksiin oikeudellista ohjausta.

**Esityksen vaikutukset**

Asian valmistelu on väitettyjen säästöjen saamiseksi selvässä ristiriidassa niiden sääntöjen ja oikeusperiaatteiden kanssa, joilla valtion viranomaisen tietyn toiminnan tai sen osan lakkauttaminen tulee valmistella. Muun muassa virkamieslainsäädäntö ja siitä johtuvat velvoitteet valtiolle on sivuutettu kokonaan väittäen, että säästöt virkamiesten

25.9.2025

palkkakustannuksista olisivat mahdollisia. Ottaen huomioon, että työneuvosto on työ- ja elinkeinoministeriön alainen toiminnassaan riippumaton erityisviranomainen, joka kuuluu valtion virkamieslain 750/1994 soveltamisalaan. Valtion virkamieslain 5 a §:n 1 momentin mukaan valtionhallinnon toimintojen uudelleenjärjestelyn yhteydessä virat ja niihin nimitetyt virkamiehet siirtyvät samaan virastoon tai samoihin virastoihin kuin tehtävät siirtyvät. Kun tässä esitysluonnoksessa työneuvoston tehtävien esitetään siirtyvän toiselle virastolle, asiassa on ratkaisematon oikeudellinen ongelma, joka estää säästöjen aikaansaamisen virkamiesten palkkakuluista esitysluonnoksessa esitetysti.

Esitysluonnoksessa todetaan työneuvoston palkkakulujen olevan työnantajamaksuineen noin 150.000. Tältä osin näyttäisi siltä, että syntyvä säästö jäisi noin 50 000 euroon, eikä tässä ole vielä otettu huomioon muita kustannuksia, joita syntyy tehtävät vastaanottavassa viranomaisessa eikä mahdollisista muutoksenhakuasioista työtuomioistuimessa. Esityksessä ei myöskään ole edes mainintaa eikä suuntaa antavaa arviota niistä kustannuksista, joita aiheutuu riita-asioiden osapuolille, työnantajille ja työntekijöille.

Esitysluonnoksessa ei ole esitetty arvioita siitä, miten paljon kustannuksia syntyy oikaisuasioiden siirtämisestä työsuojeluviranomaiselle tai hallinto-oikeuksiin. Selvää kuitenkin on, että syntyvä säästö jää alle 200 000 euroon, koska oikaisuasioiden mahdollinen siirto edellyttää riittävää resurssointia vastaanottavassa viranomaisessa.

Esitysluonnoksen mukaan työtuomioistuin toimisi edellä mainitussa mallissa valitusviranomaisena. Työtuomioistuimen kokoonpanossa on yksi virkatuomari ja yksi virkamies esittelijänä, ja näiden lisäksi viisi muuta jäsentä, joille kaikille maksetaan palkkiot valtion varoista. Työtuomioistuimessa asian käsittely on valtiolle enemmän kustannuksia tuottavaa kuin työneuvostossa. Työtuomioistuin joutuisi ottamaan nykyisen työneuvoston roolin mm. lupaehtoja koskevissa sisällöllisissä asioissa. On todennäköistä, että muutos lisää valituksia työtuomioistuimeen ja on myös mahdollista, että työneuvoston lausumisen mahdollisuuden puuttuminen lisää työläinsäädännön epäselvyyksiin liittyvien riita-asioiden käsittelyä työtuomioistuimen lisäksi myös yleisissä tuomioistuimissa. On täysin mahdollista, että valtio ei säästä mitään tällä työneuvoston lakkauttamisella vaan päinvastoin valtion menot kasvavat.

Esitys on taloudellisten vaikutusten arvion osalta erittäin heikosti valmisteltu eikä se anna oikeaa kuvaa muutoksen taloudellisista vaikutuksista.

### **Siirtymäsäännökset**

Jos työneuvoston lakkauttamista koskeva hanke etenee, on välttämätöntä, että lainsäädännössä säädetään riittävästä ja selkeästä siirtymäajasta. Tämä on oikeusvaltioperiaatteen sekä hallinnon ennakoitavuuden ja luotettavuuden kannalta välttämätöntä. Työneuvoston toiminnan ei tule päättyä heti lain voimaan tullessa, vaan vasta säädetyn siirtymäajan päätyttyä.

Samalla on säädettävä selkeästi, mihin asti lausuntopyyntöjä voidaan esittää ja varmistettava, että kaikki vireillä olevat lausuntoasiat käsitellään loppuun siirtymäajan puitteissa. Vireillä

25.9.2025

olevien asioiden raukeaminen ilman mahdollisuutta varautua siihen vaarantaisi asianosaisten oikeusturvan ja heikentäisi luottamusta hallinnon toimintaan.

Lupa- ja valvontavirasto aloittaa toimintansa vasta 1.1.2026. Jos oikaisuvaatimusasiat siirtyvät virastolle heti sen toiminnan alkaessa ilman riittävää valmistelua ja resursointia, seurauksena olisi väistämättä käsittelyaikojen pidentyminen. Tämä viivästyttäisi oikeussuojan toteutumista ja olisi ristiriidassa hyvän hallinnon ja oikeusvarmuuden periaatteiden kanssa.

### Lopuksi

Esitystä ei tule viedä eteenpäin tällaisenaan, vaan se tulee ottaa esityksen puutteellisuuden vuoksi uudelleen asianmukaisesti kolmikantaiseen valmisteluun.

Kuten eduskunnan perustuslakivaliokunta on hallituksen esityksen laatimisohjeisiin viitaten todennut lausunnossaan PeVL 16/2024 vp, hallituksen esityksestä on käytävä ilmi, että se on laadittu hyvää tietopohjaa käyttäen. Valiokunnan mukaan esityksessä on perusteltava, että ehdotettava laki on tarpeellinen, että sillä saavutetaan halutut tavoitteet ja että se on tarkoituksenmukainen keino tavoitteiden saavuttamiseksi. Perustuslakivaliokunnan linjaus merkitsee sitä, että säädöksellä täytyy olla todellinen ja perusteltu tarve, eikä tämän tarpeen näyttäminen voi nojata pelkkään hallitusohjelmaan. Käytännössä tämä edellyttää, että hallituksen esityksessä osoitetaan lain välttämättömyys, arvioidaan, miten ehdotettu muutos saavuttaa asetetut tavoitteet, sekä perustellaan, miksi ehdotettu keino on tarkoituksenmukainen.

Esitetty luonnos laiksi työneuvoston lakkauttamiseksi ei täytä hyvän lainlaatimisen vaatimuksia eikä perustuslakivaliokunnan edellyttämää perustelustandardia, koska tarpeellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta ei ole kattavasti analysoitu eikä esitetty vahvoja perusteluja, joita viranomaisen lakkauttaminen edellyttää. Lisäksi luonnoksesta puuttuvat kokonaisvaltaiset selvitykset tai objektiiviset arvioinnit työneuvoston toiminnasta, sen vaikuttavuudesta tai tehtävien siirron seurauksista. Tällaista näyttöä ei luonnoksessa ole: ei ole tehty tarpeellisia vaikutusarvioita, kustannus-hyötylaskelmia tai arvioita oikeusturvan muutoksista, joita lakkauttaminen aiheuttaisi. Valmistelun puutteet korostuvat myös siinä, että vaihtoehtoja ei ole tosiasiallisesti pyrittykään selvittämään.

Millariikka Rytkönen, puheenjohtaja, Tehy ry

**Lisätiedot:** Jarkko Pehkonen, lakiasianpäällikkö: jarkko.pehkonen@tehy.fi